

Рецензија монографије *Политичко комуницирање у добу друштвених мрежа*

Монографија *Политичко комуницирање у добу друштвених мрежа* колеге Невена Обрадовића обухвата период настанка и развоја дигиталне цивилизације и вредновања њених политичких и друштвених капацитета. Умрежени свет настао је као последица деловања нових медија, суштински трансформишући карактер и моћ дијалога у глобалном медијском екосистему. Олигополистички адвертајзинг произвео је огромну буку у јавном простору, што је у сфери политике створило мноштво пропагандних углова и пукотина неопходних да би се идеје и програми „продали“ све збуњенијем и разуђенијем аудиторијуму. Интернет је променио политичку културу и политичке односе, не само знак, значења и обрасце њиховог креирања и преношења, већ и саму публику. Отуда аутор свеобухватно, студиозно и поступно плете мрежу актуелних и нових медијских наратива који откривају улоге и функције популарних друштвених мрежа које поседују моћ „љуљања поверења“ у институције и традицију сваке државе.

Обрадовић вештим коришћењем научно-критичке апаратуре излаже предности и мане мрежног комуницирања, сугеришући како се у „економији пажње“ рађа специфичан комуникацијски инжењеринг којим се даље обликује јавно мњење. Кроз 12 структурно повезаних поглавља обрађена је нова, комуникацијски релевантна грађа са јасним и добро одабраним теоријским утемељењем. Дијалектички вешто, прожимањем политичке праксе и комуникологије, он коментарисањем обимне и у овом тренутку референтне литературе у овој монографској студији указује на снагу политичких порука у процесима јавне комуникације на друштвеним мрежама. То је доба у којем алгоритми и „ехо коморе“ све више профилишу пожељне информације, фотографије и видео-снимке, поигравајући се емоцијама и страховима корисника, али истовремено развијајући академске расправе о снази и ограничењима маркетиншких кампања? Иако то експлицитно не наводи, аутор сугерише како је политичким и комерцијалним манипулацијама данас могуће у свега неколико тренутака променити навике и понашања милионских аудиторијума, што значи и наметнути политичка мишљења и системе.

Популизам друштвених мрежа је лукаво заплетен у лавиринте „слободног тржишта“ којим управљају невидљиви монополи глобалних дигиталних господара. Тако се интернет неосетно окреће против своје публике, нудећи „доминантна мишљења“, са суженим и идеолошки профилисаним гледиштима, ставовима и судовима. Логика друштвених мрежа се заснива на јефтином привлачењу пажње корисника, па Обрадовић прецизно и уверљиво доказује симбиотичку блискост политичког популизма и читаних садржаја друштвених мрежа. Драматична промена која је у средишту истраживања наглашава преломну тачку на којој се данас налазимо: дигитална револуција је потиснула претходне медијске индустрије и померила их у страну, али и угрозила стабилност политичких система због мањка дијалога међу људима који не мисле исто!

Плодна и практично мотивисана монографија која је пред нама поседује аутентичност која је неопходна сваком оригиналном делу, чиме побуђује додатну радозналост код читаоца. Сопствена истраживања, анализе и коментари предметно обогаћују критичко-методолошки контекст, са прецизним спознајама које указују на евидентан допринос аутора. Политичка сегрегација, криза грађанског дијалога и смањено поверење у јавне институције неке су од карактеристика дигиталног друштва, које се поступно и несвесно сели из *офлајн* у *онлајн* стварност.

Обрадовић описујући историјски лук од аналогних до дигиталних медија добро уочава како савремени дигитални омотач није детерминисан само технологијом, већ много више садржајима и облицима комуникационе праксе за које се само друштво одлучи. Интернет и друштвене мреже нуде много доброг, али медијски необазривим и неприпремљеним корисницима истовремено отупљују критичку свест, креативност и критичност, па отуда потреба да ова монографија што пре буде објављена. Прелазак на економију пажње променио је традиционални однос капитализма и демократије, омогућавајући креирање комерцијално оријентисане комуникационе политике, али да би се она у реалном окружењу препознала неопходно је више овако провокативних и критичких дела.

У Београду

12.2.2025.

проф. др Зоран Јевтовић (у пензији)

ср. Зоран Јевтовић

Зоран Јевтовић